

Список використаних джерел

1. Лисицький В. Рецепти підвищення конкурентоспроможності країни для президента // Економічна правда. – 1.02.2007.
2. <http://www.aerospace-cluster.com>.
3. Цихан Т.В. Кластерная теория экономического развития // Теория и практика управления. – №5. – 2003. – С. 19–26.
4. Коробейников И.Н. Обоснование приоритетных направлений эффективного развития региональных кластеров различной типологии // Вестник ОГУ. – 2009. – №5. – С. 55–62.
5. Громько Ю. Что такое кластеры и как их создавать? // Альманах ВОСТОК. – 2007. – №1(42). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.situation.ru/app/j_art_1178.htm
6. Markuzen A. Sticky Places in Slippery Space: A Typology of Industrial Districts // Economic Geography, Vol.72, Issue 3, July 1996. – Pp. 293–313.
7. Національна стратегія розвитку «Україна-2015» // Інститут економіки і прогнозування НАНУ. - К., 2009. – 116 с.
8. Костюк В., Шеламова І. Кластерні моделі в інноваційному розвитку економіки України // Вчені записки Університету "Крок". Збірник наукових праць, № 18. Т.3. – С. 84–92.
9. Іванов Ю.Б., Олійник А.Д. Оцінка стійкості регіональних кластерних структур в аспекті їх ресурсного потенціалу // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”, № 640 (2009). – С. 101–111.
10. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року. Постанова КМ України від 21.07.2006 № 1001 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Enright M.J. Regional Clusters: What we know and what we should know. Paper prepared for the Kiel Institute International Workshop on Innovation Clusters and Interregional Competition, 2002. – P. 18.
12. Питання формування законодавчих засад кластерної політики України. Круглий стіл в Інституті законодавства Верховної Ради України, м. Київ, 15.06.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://instzak.rada.gov.ua>.
13. www.pir.dp.ua.

УДК 339.92 (477) (045)

КУЗЬМЯК В.В.,
Інститут міжнародних відносин НАУ,
студент

НАБОК І.І.,
Інститут міжнародних відносин НАУ,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу, к.е.н.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті проаналізовано основні показники результативності зовнішньоекономічної діяльності України в умовах економічної глобалізації, охарактеризовано особливості побудови конструктивних партнерських зносин України та провідних акторів міжнародних економічних відносин в умовах ринкової конкуренції, виділено механізми та інструменти підвищення конкурентоспроможності економіки Української держави.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність в умовах економічної глобалізації, географічна та функціональна орієнтація національної економіки, конкурентоспроможність.

Аннотация. В статье проанализированы основные показатели результативности внешнеэкономической деятельности Украины в условиях экономической глобализации, придана характеристика построению конструктивных партнерских отношений Украины с доминирующими субъектами международных экономических отношений в условиях глобальной конкуренции, выделены методы и инструменты повышения конкурентоспособности экономики Украинской державы.

Ключевые слова: внешнеэкономическая деятельность в условиях экономической глобализации, географическая и функциональная ориентация национальной экономики, конкурентоспособность.

Annotation. The article represents author's analytical view on productivity of foreign economic activities of Ukrainian economy in global conditions, characterizes partnership relations of Ukrainian economy with dominating subjects of international economic relations in global competitive frame, underlines methods and instruments, aimed to raise competitiveness rate of national economy of Ukraine.

Key words and terms: foreign economic activity in global economic conditions, geographical and functional priorities of national economy, competitiveness.

Постановка проблеми. Зовнішньоекономічна діяльність (далі – ЗЕД) України в умовах економічної глобалізації характеризується системним набором економічних показників розвитку вітчизняної економіки. Сталий процес приросту рівня базових економічних показників державного розвитку української національної економіки епохи суверенності, поєднаний з домінацією ресурсорієнтованого виробництва у структурі експорту України, (що стало первісною падіння рівня економічної конкурентоспроможності держави), визначають функціональні та географічні напрями ЗЕД України в умовах економічної глобалізації. Діалектика зносин прогресивного та регресивного компонентів у системі національної економіки української держави постає центральним об'єктом аналізу сучасного стану та тенденцій ЗЕД України.

Аналіз сучасних тематичних досліджень та публікацій. У якості теоретичної та методологічної основи статті використано аналітичні звіти провідних міжнародних статистичних економічних організацій UNCTAD, JETRO, Eurostat, IMD, інформаційні звіти Національного Банку України, Державної служби статистики України. Актуальні питання ЗЕД України в умовах економічної глобалізації досліджено Герашенком В.А., Понікульцем Н.М., Рум'янцевим А.П.

Формулювання цілей статті. Метою статті є висвітлення пріоритетних напрямів ЗЕД України в умовах глобалізації, виокремлення та характеристика напрямів географічної та функціональної орієнтації вітчизняної національної економіки, встановлення зв'язку та залежності співвідношення прогресивних та регресивних показників сувереного розвитку українського господарського комплексу.

Наукова новизна положень статті. ЗЕД України в умовах економічної глобалізації запропоновано дослідити крізь призму співвідношення та взаємного впливу показників прогресивного та регресивного системних блоків розвитку національної економіки України, що виступили першоосновою низького рівня конкурентоспроможності та нестабільних міжнародних ринкових позицій держави.

Виклад основного матеріалу. ЗЕД України в умовах економічної глобалізації – це система заходів економічного характеру, ініційована та практично реалізована компетентними владними державними органами з метою максимізації ефективності функціонування національної економіки України та раціоналізації її інтеграції до системи глобальних міжнародних економічних відносин (далі – МЕВ). Перебіг ЗЕД України в умовах економічної глобалізації – комплекс міроприємств, практично реалізованих суб'єктами господарювання української економіки, з приводу налагодження, закріплення та продуктивного використання міжнародних партнерських зв'язків задля стабільного та прогнозованого зростання базових показників національної економіки шляхом виходу вітчизняного виробничого потенціалу на світовий ринок. Динаміка сучасної ЗЕД України, на думку авторів, – сукупність об'єктивних базових економічних показників розвитку національної економіки, здатна набувати кількісних та якісних змін під впливом глобального середовища МЕВ та конкретних специфічних кроків владних структур української держави.

Ефективність суверенної ЗЕД української держави в умовах глобального ринку (починаючи з набуття статусу економічної незалежності від єдиного господарсько-економічного комплексу СРСП) підпорядкована чітким тенденціям та векторам розвитку світового господарства сучасних МЕВ. Не є винятком й беззаперечний принцип комплексної та ініціативної географічної та функціональної орієнтації ЗЕД України в умовах економічної глобалізації [5, с. 109-110]. На основі системного опрацювання даних Звіту Державного комітету статистики України «Про Зовнішню торгівлю України товарами за січень-листопад 2010 року», Звіту Національного Банку України «Про платіжний баланс та зовнішній борг України станом на 1 жовтня 2010 року», «UNCTAD handbook of statistics 2009», автором створена таблиця оцінки географічної орієнтації ЗЕД України в умовах економічної глобалізації (табл. 1), що ілюструє динаміку експортно-імпортних операцій національної економіки української держави за географічною ознакою.

На основі даних таблиці географічної орієнтації ЗЕД України в умовах економічної глобалізації (табл. 1) визначено чітку динаміку приросту ефективності ЗЕД України в умовах глобального ринку за географічною ознакою, виражену у зростанні кількісних показників обсягів зовнішньоторговельних операцій української економіки з вищевказаними партнерами. Стала тенденція стратегічного зовнішньоекономічного співробітництва українського економічного господарства з Російською Федерацією, підкріплена 3,7% зростання двостороннього товарно-послугового обміну за січень-жовтень 2010 року виокремлена у якості фундаменту розбудови суверенного економічного комплексу України. Прогресивний розвиток експортно-імпортних відносин України з країнами Азійського та Африканського континентів та розширення ринку збуту продукції вітчизняної промисловості (20,5 млн. \$ у 1995 році та 29,8 млн. \$ у 2009 році відповідно) виступило першофактором стабільності платіжного балансу української економіки [8, с. 122; 10, с. 248-249].

За результатами аналітичного огляду даних Звіту Державної служби статистики України «Про соціально-економічний розвиток України за 2010 рік», Звіту Національного Банку України «Про макроекономічний огляд економіки України станом на лютий 2011 року», інформаційної збірки «UNCTAD handbook of statistics 2009», статистичного видання «Eurostat in figures 2010» створена таблиця показників динаміки експортно-імпортних операцій української економіки в умовах глобального ринку згідно критерію функціональної орієнтації ЗЕД, визначаючи основні товарно-послужові статті експортних та імпортних операцій суверенної економічної діяльності української держави (табл. 2).

Таблиця 1

Географічна орієнтація ЗЕД України в умовах економічної глобалізації

№	Регіон світу/країна	1995, млн. дол. США	2005, млн. дол. США	2009, млн. дол. США	% від за- гальної частки станом на 2010 рік	% приросту за 2010 рік
Експортні операції						
1	Росія	47,6	31,7	34,1	32,3	2,7
2	Європейський Союз	21,1	29,8	24,2	26,1	3,6
3	Східна, Південно-Східна Азія	8,9	11,4	6,2	6,6	1,9
4	Південно-Західна Азія	5,4	11,5	12,1	12,2	1,1
5	Країни Африки	1,6	7	10,2	9,9	-0,6
6	США	2,8	2,8	2,4	2,8	1,3
7	Японія	0,7	0,2	0,1	0,16	1,2
Імпортні операції						
1	Росія	45,7	47,2	38,6	38,9	1,2
2	Європейський Союз	27,5	33,7	32,8	31,6	-1,05
3	Східна, Південно-Східна Азія	1,7	9,3	10,8	9,7	1,1
4	Південно-Західна Азія	1	1,8	2,5	2,7	1,2
5	Країни Африки	0,5	1,2	1,6	1,7	1,1
6	США	1,2	2	3,1	3,2	1,069
7	Японія	0,2	1,5	2,8	2,9	1,08

Примітка: складено авторами на основі [1, с. 2-3; 4, с. 11; 9, с. 129].

Таблиця 2

Функціональна орієнтація ЗЕД України в умовах економічної глобалізації

№	Статті зовнішньоторговельних операцій	1995, млн. дол. США	2005, млн. дол. США	2009, млн. дол. США	% від за- гальної частки станом на 2010 рік	% приросту за 2010 рік
Експортні операції						
1	Продукти АПК та харчової промисловості	1	1,5	0,6	18,7	-5,2
2	Продукція ПЕК	4,3	9,8	5,8	4,3	-0,3
3	Недорогоцінні метали та вироби з них	8,2	7,2	6,6	34,2	1,4
4	Продукція хімічної промисловості	12,8	9,1	7,3	6,7	0,3
5	Продукція машинобудування	14,1	13,1	15,4	11	1,5
6	Мінеральні продукти; продукція легкої промисловості; деревина, паперова маса та вироби з неї	33,2	40,01	39,9	18,5	3,8
7	Послуги	1750	4250	6348	7,8	-0,21
Імпортні операції						
1	Продукти АПК та харчової промисловості	2,4	1,3	0,7	9,3	1,5
2	Продукція ПЕК	47,8	29,5	24,3	5,65	-0,28
3	Недорогоцінні метали та вироби з них	3,1	4,3	4,9	6,8	0,8
4	Продукція хімічної промисловості	6,7	11,8	10,9	10,5	-1,2
5	Продукція машинобудування	17	26,4	27,1	13,4	-0,3
6	Мінеральні продукти; продукція легкої промисловості; деревина, паперова маса та вироби з неї	14,2	18,7	18	43,3	0,5
7	Послуги	1785	4440	6550	15,9	0,4

Примітка: складено авторами на основі [1, с. 9; 3, с. 6; 7, с. 69; 9, с. 145-146].

Згідно даних таблиці функціональної орієнтації ЗЕД України в умовах економічної глобалізації (табл. 2) висвітлено структурні складові експортної та імпоротної номенклатури ЗЕД України в умовах глобальних МЕВ, виокремлено домінантні сфери зовнішньоекономічних операцій української економіки. Виділено базове зростання відсоткової частки послуг у структурі експортно-імпортних операцій за період з 1995 по 2009 роки, рівне 4598 млн. \$ експортних та 4765 млн. \$ імпортних операцій (при збереженні негативної динаміки сальдо). Окремлена домінантна роль продукції низького та середнього рівня технологічної обробки, ресурсно-орієнтованих виробничих сфер у структурі вітчизняного експорту сучасності, ресурсна орієнтованість та висока ресурсна залежність національної економіки України, визначена переважаючими показниками енергоресурсів у структурі імпорту.

Інноваційна орієнтованість та глобальний масштаб МЕВ сучасності створюють чітко окреслені рамки розбудови та прагматичного розвитку національних економік акторів міжнародної економіки. Інтеграція національного господарства України до світового інформаційного суспільства підпорядковане дотриманню міжнародних норм та принципів партнерської взаємовигідної співпраці та кооперації. На основі системного опрацювання даних Звіту Державної служби статистики України «Про соціально-економічний розвиток України за 2010 рік», Звіту Національного Банку України «Про платіжний баланс та зовнішній борг України станом на 1 жовтня 2010 року», аналітичної збірки «Nationmaster – Ukrainian agricultural profile 2010», довідника «World investment report» автором виділена безпосередня залежність ефективності перебігу та результативності ЗЕД української економіки в умовах сучасності від ступеня залученості національної економіки до системи міжнародних взаємовигідних партнерських зв'язків економічного характеру [1, с. 5; 2, с. 2; 4, с. 4; 10, с. 89].

Таблиця даних ефективності ЗЕД України в умовах економічної глобалізації (табл. 3) відображає об'єктивні кількісні показники перебігу, змісту основних торговельно-економічних операцій міжнародної економічної діяльності української економіки, основні міжнародні партнерські кола економічних операцій вітчизняної економіки в епоху економічної глобалізації, їх вплив на продуктивний та прагматичний розвиток національного господарства України.

Таблиця 3

Показники ефективності ЗЕД України в умовах глобальних МЕВ

№	Основні показники	1995	2005	2009	2010	% приросту за 2010 рік
1	ВВП, млн. дол. США	65489	143204	293700	306300	1,05
2	Експорт, млн. дол. США	13128	34228	40390	49318	2,6
3	Імпорт, млн. дол. США	15128	35864	45050	53015	2,01
4	Зовнішньоторговельний баланс, млн. дол. США	-2000	-1636	-1732	630	127
5	Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США	3218	7808	46081	52031	1,9
6	Прямі закордонні інвестиції, млн. дол. США	118,4	458,8	2067	2337	1,11
7	Глобальна конкурентоспроможність економіки, позиція у світі	43	76	82	89	-1,08
8	Індекс економічної свободи, позиція у світі	144	136	152	162	-0,8
9	Частка інновацій у виробництві, %	4,9	0,035	0,03	0,027	-0,03
10	Частка сільського господарства у ВВП, %	15,6	9,1	8,9	9,2	0,3
11	Валовий зовнішній борг, млн. дол. США	19818	39619	103396	111754	0,81
12	Членство у міжнародних економічних організаціях, кількість організацій з дійсним членством	4	10	13	14	0,4
13	Індекс інфляції, %	13,4	6,8	15,7	9,8	5,9
14	Частка витрат ВВП на науково-технічну сферу, %	4,1	3	1,9	2,1	0,2

Примітка: складено автором на основі [1, с. 5; 2, с. 2; 4, с. 4; 6, с. 19-21; 7, с. 135; 8, с. 232; 10, с. 89].

На основі даних таблиці показників ефективності ЗЕД України в умовах глобальних МЕВ (табл. 3) можна констатувати:

1. Стабільне зростання показників приросту вітчизняного ВВП як індикатора прогресу української економіки.
2. Системне нарощення обсягів та якісних показників експортно-імпортних операцій у якості свідчення міжнародного визнання та рентабельності української економіки.

3. Позитивний характер стану зовнішньоторговельного балансу станом на 1 січня 2011 року як показник посткризової стабілізації економіки.

4. Сталий приріст обсягів прямих іноземних інвестицій у основний капітал українського виробництва, підкріплений базовим зростанням інвестування суб'єктами економіки України закордон.

5. Падіння позицій української держави у глобальному рейтингу конкурентоспроможності як закономірної похідної відсутності інновацій у виробництві та недостатнього фінансування вітчизняної науково-технічної сфери.

6. Динамічне збільшення обсягів валового зовнішнього боргу України, у поєднанні з стрімким пониженням позицій національного господарчого комплексу у світовій ієрархії рівнів економічної свободи національних економік.

7. Динамічне зростання кількості членських мандатів України як суб'єкта глобальних МЕВ у міжнародних організаціях економічного характеру як показник високого ступеня інтегрованості української національної економіки до системи ринкової конкуренції.

8. Високу відсоткову частку сільськогосподарського комплексу у структурі національного ВВП країни як фундаментальне свідчення стану «перехідності» української економіки.

9. Стабілізацію відсоткових показників індексу рівня інфляції економічної діяльності в Україні та їх відновлення до передкризового рівня у якості показників макроекономічної стабільності української економіки.

Висновки. У статті здійснено теоретичне узагальнення ЗЕД української економіки епохи ринкової конкуренції і запропоновано дослідження проблематики підвищення конкурентоспроможності вітчизняного господарського комплексу на основі висвітлення взаємного впливу показників прогресивної та регресивної площин розвитку вітчизняної економіки шляхом впровадження сукупності методів та інструментів підвищення ефективності вітчизняної ЗЕД до основ владної політики держави. На основі аналізу системних даних ЗЕД України в умовах економічної глобалізації, автором виокремлено:

1. Розширення меж міжнародної кооперації, партнерств, співпраці національної економіки України з іноземними суб'єктами МЕВ в умовах ринкової конкуренції як базис стабільності та прогнозованості розвитку сучасної української держави.

2. Чіткий системний характер прогресивного розвитку основних економічних показників української економіки в епоху економічної глобалізації; виділена позитивна динаміка зростання базової кількості експортно-імпортних операцій національної економіки України з провідними акторами глобальних МЕВ, поряд з капітальним збільшенням обсягів прямих іноземних інвестиційних надходжень.

3. Принципове розмежування географічного та функціонального критеріїв зовнішньоекономічних операцій, що забезпечують підвищення ефективності функціонування вітчизняного господарського комплексу.

4. Стабілізацію показників індексу інфляції та зовнішньоторговельного балансу національного економічного комплексу України у якості критеріїв посткризового відновлення вітчизняної економіки.

Таким чином, співвідношення та взаємний вплив показників прогресивного та регресивного системних блоків розвитку національної економіки України, що виступили першоосновою низького рівня конкурентоспроможності та нестабільних міжнародних ринкових позицій держави, постають визначальними складовими сувереного розвитку економіки української держави. Автором окреслений комплекс повномасштабних державних реформаторських перетворень конструктивного характеру у якості фундаменту сукупності механізмів та інструментів підвищення ефективності ЗЕД України. Регуляція динаміки прогресивного розвитку основних показників перебігу ЗЕД вітчизняної економіки безпосередньо пов'язана з розвитком інноваційно-інвестиційної економічної моделі у межах національної економіки України. До фундаментальних механізмів та інструментів прагматичної розбудови «економіки знань» у системі національного економічного комплексу української держави, на думку автора, належать:

1. Механізм функціонування внутрішньодержавної нормативно-правової бази щодо регуляції відносин виробництва та прав власності «продукції інтелекту», заснованої на принципах та засадах міжнародного права.

2. Інструмент сприятливого інвестиційного та податкового клімату, поєднаний з проектним забезпеченням діяльності іноземних інвесторів.

3. Інструмент національного ідеологічного забезпечення міжнародних процесів інтеграції української держави, співпраці з ключовими гравцями МЕВ та міжнародними організаціями.

4. Механізм державного матеріально-інституційного забезпечення наукового комплексу.

5. Інструмент широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальних закладах усіх рівнів.

6. Механізм функціонування збалансованої вітчизняної патентно-ліцензійної системи протекціонізму національної економіки та суверенних національних інтересів України.

7. Інструмент вироблення єдиної державної освітньої політики, забезпечення наступності між рівнями освіти (ключовий напрям перетворень – комплекс вищої освіти).

8. Інструмент тривимірної інтегрованої системи «освіта – наука – виробництво».

9. Механізм освітньої підготовки фахівців на основі впровадження прогнозу потреб економіки держави (регіону).

10. Механізм активного функціонування підсистеми громадянського суспільства у фарватері єдиного державного комплексу (широкий суспільний дискус щодо пріоритетних питань державного розвитку, розробка та презентація альтернативних концепцій розвитку держави повноважним представникам влади).

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. Звіт «Про зовнішню торгівлю України товарами за січень-листопад 2010 року». К., 2011р. – [Інтернет ресурс] – www.ukrstat.org.
2. Звіт «Про стан сільськогосподарського комплексу України за 2009 рік» – [Інтернет ресурс] – www.nationmaster.com/country/up-ukraine/agr-agriculture.
3. Національний Банк України. Звіт «Про макроекономічний огляд економіки України станом на 1 лютого 2011 року». К., 2011р. – [Інтернет ресурс] – www.bank.gov.ua.
4. Національний Банк України. Звіт «Про платіжний баланс та зовнішній борг України станом на 1 жовтня 2010 року». К., 2011р. – [Інтернет ресурс] – www.bank.gov.ua.
5. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник / А.П. Рум'янцев, Н.С. Рум'янцева. М-во освіти і науки України. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 375 с.
6. 2010 JETRO Global Trade and Investment Report. Japan External Trade Organization (JETRO). Overseas Research Department, 2010. – 140 p.
7. Europe in figures. Eurostat yearbook 2010. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. – 635 p.
8. IMD World Competitiveness Yearbook 2010. Press release, 2010. – 135 p.
9. United Nations Conference on Trade And Development. UNCTAD handbook of statistics 2009. United Nations. New York and Geneva, 2010. – 536 p.
10. World Investment Report 2010. Investing in a Low-Carbon Economy, United Nations, New York and Geneva, 2010. – 183 p.

УДК 334.726

НАМОНІЮК В.Є.,

Київський національний університет ім. Т. Шевченка,
асистент кафедри міжнародних фінансів ІМВ, к.е.н.

КРАВЦОВА І.В.,

Київський національний університет ім. Т. Шевченка,
Інститут міжнародних відносин, студент

СУЧАСНИЙ ЕТАП ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ТНК В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядається сутність транснаціональних корпорацій, визначаються тенденції транснаціоналізації світової економіки на сучасному етапі, з'ясовуються основні показники та напрями діяльності ТНК у світі та в Україні, аналізується український інвестиційний клімат.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, транснаціоналізація, прямі іноземні інвестиції, інвестиційний клімат.

Аннотация. В статье рассматривается сущность транснациональных корпораций, определяются тенденции транснационализации мировой экономики на современном этапе, выявляются основные показатели и направления деятельности ТНК в мире и в Украине, анализируется украинский инвестиционный климат.

Ключевые слова: транснациональные корпорации, транснационализация, прямые иностранные инвестиции, инвестиционный климат.

Annotation. In the article the essence of transnational corporations is considered, the principal trends of transnationalization of world economy at the present stage are estimated, the main indicators and areas of TNCs activities in the world and in Ukraine are determined, the Ukrainian investment climate is analysed.

Key words: transnational corporations, transnationalization, foreign direct investment, investment climate.

Постановка проблеми. На рубежі ХХ–ХХІ ст. у світовій економіці спостерігається інтенсивна глобалізація виробничої та інвестиційної діяльності, що призводить до поступового об'єднання історично відособлених і різних економік у єдине ринкове господарство. У ході цього процесу відбувається утворення нової економічної системи, у якій бар'єри на шляху міжнародної інвестиційної, виробничої і торговельної діяльності або цілком відсутні, або зведені до мінімуму. Основою глобалізації та її головною рушійною силою є транснаціональні корпорації (ТНК), які завдяки прямим іноземним інвестиціям (ПІІ) постійно посилюють свій вплив як на розвиток міжнародних економічних відносин, так і на конкурентноздатність національних економік. Нові реалії обумовлюють переосмислення багатьох аспектів розвитку міжнародного господарства, спонукають дослідників по-новому дивитися на наслідки інвестиційної діяльності ТНК та на причини нерівномірного розподілу доходу в світовій економіці.